

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра української, іноземних мов та перекладу

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Загальне мовознавство»
на 2025/2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 1 семестр
Освітня програма/спеціалізація	B11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Спеціальність	B11 Філологія
Галузь знань	B Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який викладає зазначену дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Бобух Надія Миколаївна
д. філол. н., професор,
завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу

Контактний телефон	+38-050-616-48-27
Електронна адреса	bobukh2017@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	онлайн: електронною поштою за розкладом http://www.im.puet.edu.ua/ вкладка «Студентові»
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними мовознавчими поняттями й термінами; з відомостями про мовознавство як науку, сутність мови, її функції та структуру; з універсальними мовними явищами; з основними напрямками й проблемами сучасного мовознавства, а також з методологією лінгвістичних досліджень.
Тривалість	5 кредитів ЄКТС / 150 годин (лекції – 12 год., практичні заняття – 28 год., самостійна робота – 110 год.).
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом. Пояснювально-ілюстративний метод; проблемний метод; метод інтерактивного навчання; метод контролю.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи; поточна модульна робота. Підсумковий контроль: екзамен.
Пререквізити	–
Постреквізити	ОК «Культура наукової мови».
Мова викладання	Українська

**Перелік компетентностей, які забезпечує зазначена навчальна дисципліна,
програмні результати навчання**

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<ul style="list-style-type: none"> Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами (ПРН- 	<ul style="list-style-type: none"> Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК-1); здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-3); уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК-4);

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>2);</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці (ПРН-7); • характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації (ПРН-9); • здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних (ПРН-11); • Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються (ПРН-13); • обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу (ПРН-15). 	<ul style="list-style-type: none"> • здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-7); • навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК-8); • здатність проведення досліджень на належному рівні (ЗК-11); • здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах (СК-1); • здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки (СК-3); • здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів (СК-4); • усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій (СК-5); • здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень (СК-7).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Модуль 1. Методологія мовознавства. Структура мови		
Тема 1.1. Мовознавство як наука. Загальне мовознавство як навчальна дисципліна	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Підготувати доповіді на теми: «Зв'язки мовознавства з суспільними та природничими науками», «Проблеми прикладної лінгвістики».
Тема 1.2. Методи дослідження мови	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Підготувати повідомлення на теми: «Описовий метод і його прийоми», «Застосування математичних методів у мовознавстві».
1.3. Знакова природа мови	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Підготувати реферат на тему: «Паралінгвістика й паракінетика».
Тема 1.4. Мова й мислення. Мова й мовлення	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Підготувати реферат на тему: «Мова і свідомість. Виникнення людської мови».
Тема 1.5. Структура мови	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Накреслити схему структури мови (з урахуванням основних і проміжних рівнів).
Тема 1.6. Фонологічна система мови	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи; поточна модульна робота.	Підготувати повідомлення на тему: «Праці І. О. Бодуена де Куртене як основа створення теорії фонем».

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Модуль 2. Мова як система. Історія мовознавства		
Тема 2.1. Граматична система мови	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Навести приклади мов, які розрізняються за кількістю і складом граматичних категорій.
Тема 2.2. Лексико-семантична система мови	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Дібрати приклади, які репрезентують парадигматичні відношення в лексико-семантичній системі мови (синоніми, антоніми, конверсиви, гіпоніми).
Тема 2.3. Проміжні рівні мови	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Навести приклади фразеологічних одиниць різного походження.
Тема 2.4. Мова й суспільство	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Підготувати повідомлення на теми: «Мовна політика в Україні: сучасний стан», «Міжнародні штучні мови».
Тема 2.5. Мова та історія (розвиток мови)	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Підготувати реферат на тему: «Синхронія і діахронія в мові».
Тема 2.6. Історія мовознавства	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи; поточна модульна робота.	Підготувати повідомлення на теми: «Слов'янські мови як об'єкт порівняльно-історичного мовознавства»; «Мовознавство на сучасному етапі» з електронною презентацією матеріалів.

Інформаційні джерела

Основні

1. Войцева О. А., Новак О. М., Яковлева О. В. Загальне мовознавство : навч.-метод. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т, 2022. 132 с.
2. Загальне мовознавство : навч.-метод. посіб. ; укладач Т. О. Лелека. 2-ге вид. доп. та перероб. Кропивницький, 2022. 198 с.
3. Кійко Ю. Є. Загальне мовознавство : практикум. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2021. 78 с.
4. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підруч. 3-тє вид. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 464 с.
5. Ревуцька С. К. Удовиченко Г. М. Курс лекцій з дисципліни «Загальне мовознавство»: для студ. спец. 035 «Філологія», ступінь магістр. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2023. 152 с.
6. Швед Е. В., Дацьо О. Г. Навчально-методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство». Ужгород: УжНУ, 2021. 60 с.

Додаткові

1. Бобух Н. М. Фраземи з антонімічними компонентами (на матеріалі поетичних текстів). *Лінгвістика*. 2021. № 2 (44). С. 77–84.
2. Бобух Н. М. Лексичні опозиції в поетичному ідіолекті В. Базилевського. *Лінгвістика*. 2022. № 1 (45). С. 54–62.
3. Бобух Н. «Ненависть і любов – неначе крила...» (опозиції в поетичному словнику Дмитра Павличка). *Культура слова*. 2023. № 98. С. 7–15.
4. Бобух Н. М., Стеценко В. В. Крилаті латинські вислови з конститuentами-антонімами. *Лінгвістика*. 2024. № 2 (50). С. 74–85.
5. Бровкіна О. В., Кондратенко К. В. Особливості фразеологічних одиниць у медійному просторі (на основі американських серіалів). *Слобожанський науковий вісник*. Серія : Філологія. 2023. № 4. С. 12–15.
6. Гриценко С. Мовні інновації російсько-української війни 2022 року. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. 2022. № 2 (32). С. 9–13.
7. Коваленко Н. Фразеологічні засоби вираження оцінки та розуміння процесів запам'ятовування. *Лінгвістика*. 2023. № 2 (48). С. 72–82.
8. Лихачова А. В. З історії славістики: генеалогічна класифікація слов'янських мов. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2023. № 59. Т. 2. С. 78–83.

9. Хар М. Є. Воєнний дискурс: процеси неологізації. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т.1. Вип. 24. С. 160–166.

10. Царьова І. Сучасний воєнний дискурс: процеси неологізації. *Лінгвістика*. 2023. № 2 (48). С. 107–114.

11. Хабарова Н. Лінгвістичні аспекти вивчення неологізмів у рекламних інтелектуальних текстах. *Ukrainian sense / Український смисл: scientific collection / edited by I. Popova*. Dnipro : Lira, 2022. № 2. Р. 118–126.

12. Galyna Siuta, Nadiia Bobukh, Larysa Kozlovska, Iryna Hotsynets, Liliya Sobol. The Use of Feminatives in Official and Business Communication in Modern Ukrainian. *Journal of Information Systems Engineering and Management*. 2025. Vol. 10. No. 16s. P. 873–886.

13. Larysa Kravets, Galyna Siuta, Tetiana Semashko, Nadiia Bobukh. Cognitive-Assessment Content of Zoomorphic Metaphors in Contemporary Ukrainian and English Language Culture a Comparative Aspect. *World Journal of English Language*. 2023. Vol. 13, No. 6. P. 439–448.

Електронні ресурси

- www.litopys.org.ua
- www.mova.info
- www.pravopys.net

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Дистанційний курс «Загальне мовознавство», який розміщено в програмній оболонці Moodle на платформі Центру дистанційного навчання ПУЕТ.
- Мультимедійні презентації лекцій у програмі Power Point.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Роботи, здані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається з дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-orgu-osv-proc.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватися в режимі онлайн.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного та підсумкового контролю. Списування під час контрольних робіт і поточних тестів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття. У ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_students.pdf

Положення про академічну доброчесність

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh-akadem-dobrochesnist.pdf>

Положення про запобігання випадків академічного плагіату

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-zapob-akad-plagiat.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перерахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh_por-perezarah-rez-zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/polozh-pro-akademichnu-mobilnist.pdf>

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти

<http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/polozh-vyznan-rezv-informal-neformal.pdf>

інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>

Можливість перерахування окремих тем/модулів навчальної дисципліни за результатами навчання здобутих шляхом неформальної/інформальної освіти відповідно до тематики навчальної дисципліни: платформа Prometheus <https://prometheus.org.ua/>, платформа EdEra <https://ed-era.com/>, платформа Coursera <https://www.coursera.org/>,

платформаRWS <https://www.rws.com/> та ін.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/poloz_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції

<https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба <https://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ

<https://puet.edu.ua/other-divisions/studentykyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <https://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyedyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1.1-1.6): виконання навчальних завдань (1,5 × 6 = 9 балів), обговорення матеріалу занять (1 × 6 = 6 балів), виконання завдань самостійної роботи (1,5 × 6 = 9 балів), поточна модульна робота (6 балів).	30
Модуль 2 (теми 2.1-2.6): виконання навчальних завдань (1,5 × 6 = 9 балів), обговорення матеріалу занять (1 × 6 = 6 балів), виконання завдань самостійної роботи (1,5 × 6 = 9 балів), поточна модульна робота (6 балів).	30
Підсумковий контроль – екзамен	40
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
Науково-дослідна	Участь у студентських наукових конференціях	10

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 10 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни